Recesser till Gutalagen :

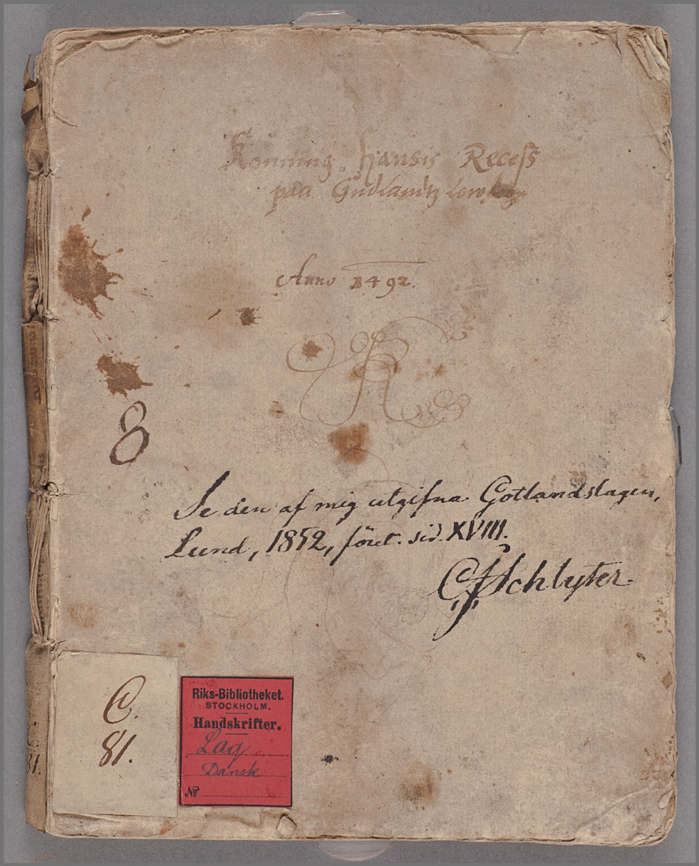

Handskrift // HS / C 81

Digitaliserad år 2018

KUNGL. BIBLIOTEKET
National Library of Sweden

num 10. p. 6.

Scriptor betaalt deeze tijd.

150 pag. lichten den laatste Scriptor

Konning Hansis Recess
paa Gudlandtz lon[illegible]

Anno 1492.

8

Se den af mig utgifna Gotlandslagen, Lund, 1852, föret. sid. XVIII.
C. J. Schlyter

C. 81.

Riks-Bibliotheket.
STOCKHOLM.
Handskrifter.
Lag
Dansk
№

Wÿ Hans med gudtz naade danmar-
kis: norgis, wendis och gotis köning
udwolt koning Thill suerrigs Rige, Her-
tugh i Slesswig, Holsteen, Stormarn
och Dÿtmarsken greffue i Oldenborgh
och Dallmenhorst: ✓ at efftherdi at
wor kiere allmue, och undersaatte, paa
wort och kronens Land Jullandt, erbødin-
ge, at de maa fange en christelige
Laug aff oss, efftther huilken de maatte,
wide at Rette dannem efftther huad dim-
mis sagner och bøder skulle waere thill oss
och wor ambetz mand, saa wisoörig
naar de misgiøre, eller faller forbo-
de, Daa haffue wÿ effter menniger Ri-
gens Raadtz Raad, i Danmarke,
Skicked, och udsandt thill Jullandt, oss

Lehn

Elskelige werdige fader Biskop Niels
gloff aff wiborg her Pouell Lapmand
wor elskelige Hoffmestere, Her Stiann
bilde, och Her Niels Hoch · wor elske-
lige mend och Raad, med full magt paa
Dannmarckis kronnis wegne, at thedem
underdanligenn paa wor wegne, først
stadfeste, den gammell Judlantz low, mz
all sin artickler, och puncter, som den
vduiser och ind holder, och vddrage aff
forn Jutlanntz low, med at forendre
disse effter skreffne artickeler, och punter
huicket de skickelig giorde, och full kom-
met i wesen, Dar effter Gudtz
Byrd M.cd.xcii. Heeeigatten

1 Om ætar weye ./:

Hwicken mandt der ætar veyes spiller,
med grefft aller opkörning, aller forninner
med gierde, böte konungen iij mk det är
xxx mk danske, saa at der är i hwar sagh-
man iij fierding gutniska,

2 Om trette om jorde ./:

Hwor trette vorder om marckeskiell,
eller om jord, och vorder rätten till
sagnum at gramutzska och siunga derom
hwilken der vorder tagen i den mesta
och nu will siunga aller gramutzska, böte
konungen iij mark ./

3 Om fred Kiös forman dorar,

Om fred Kiös forman dorar, den bundræ,
bör böder konungen xxiiij mk böte till
fred kiös nu der nogan skierra i dangiör-
ninge som

som saa giorit daa skulle dett staa ^drepe^ i sannum
fred kiöb, und sag weder ann, och der med
wyder dimeis frend, for kronnens kimbitz
mand: Denne for^m^ artikall, war domme
nnnt och almennis begiering at saa
maa staa bliffuen, effter gammell sedvann

4 Om mand med wrede tager ande mand i sitt hus:

Varr mand med wrede, och tager anden
mand i sitt hus eller paa sinn dagner, som
hand fløjer eller skiarrer, eller nogenlundes
stedtz, paa marknn, som hand haffuer
saat sit spiudr, sin skiold eller sadellagt
och saa tagit sig herberg, daa fordi at desse
mall, wore nums thill Raade mett effter
loeuen, om mand daa worder drebt aff
anden paa den sted, daa böde hand den
hoffding waar ij dimeis frend, full mandbod

Och

Och for wort bode aff sitt koningenne
xl marc och hwer aff dennem i følge
war mend bøde, kongenn iij c skonske,

Om mand bryder op anden Mandz døer,

Bryder mand op anden mandtz dør
haffuer hand med sig v. lags mend, med
v fulle wabenn och tager hand noget vd
med wold, saa at der er sande widne
till wergir sig mand nøffuer, hwer
hand hjeldiger, eller hand gaar widt,
bøde kongen xl. marc,

Om nogen saarer anden

Hwo som saarer anden hwad saar dett
helst er da bøde kongenn iij c vden hand
med wade skier och modwillen, bøde iij
Kongenn for

Oc

7 Om mand voder anden offuer
Vodt Voder ;

Dræver mand anden offuer vott voder da varn fredeløss og faa aldrig fredtignn og koningenn tager alt det hannd hafter vdenn hannß Jord ; ~

8 Om Koningen er Juden Landtz

Then tiere der Konngen er jndenLantz da skall hver mand haff im fred, end vor nogenn dræbt den tianer at Koningenn er inden Lanndtz / — — liggervendt hans fred der dræbte, og faa aldrig fredtignn vdenn hvis koningenn og den dødis frenndenn wille ~

9 Om Seettz maale naar Kongen
Er indenn Landtz ;

Saarer mand anden meden Kongen er jndenn Lanndtz, bøde saa som kongen er og Koningenn ve. ~

10 Om mangehande hugg,

For stienndshug, bienshug, neffhugg,
haargreff och hordskutt för huer disse
Sager, skall bödis kongenn iij ert eller
Dÿeer mindt Thÿetar endt,!.

ij Om waade saar,!

Hor wad saar skee ey bödis kongens rett
minne mund hannum skall bödis der saar fick,,
Siger siden kongens ombitzmand, at
dett saar war mod willge giort, och nÿ
mindt waadn,, daa skall dan der, saar giorde
forst suere at hand giorde dett mod wadn,
och nÿ mod wilgn, der nest skall hand till
gaa, der saarit fick och suere at dett war saa,,
Siugen den anden Soen och siden gange till
wittn, och lade dan nest widner och suere,,
gn effter dannemne baadn, dett er dett num
maall

maall der nefften kommer for kongens
Rett

12 Om mand haffuer sin Rauste

Haffuer mand sin taste og seer effter og vnder Rannsagenn hiemmen at andre mandtz, og finnis hannem, daa farre till ho eller iij grande og lade dennem høre, at hannem finnis der baade, Ran saken, og kunde rett, og fare siden till tings med sin widne, vnder hand at hand bunde hannem vij Rannsaken eller anden rett staaende for med fiøtter hand brøster hannem lovg bode kongenn iij ? siden were i bondens woll, huor mygit hand wille hannem Kreffe eller sag giffue.

13 Om Tiuffuerie

Den tiuffueri skeer effter kongens Rett

Oedermann haffuer warit effter Gudelauntz
Logh:/ och skall byffuenn nu forbryde, mer
End sitt Hoffuidt lodt, nu hans hustrues
och nu hannß barn , Uden dau giering
er dannem witeligt, Der saa giöritz at de
Vdgaar med hannem, er och nogen barn
der icke er kommen till sinn lang alder,
Det barnß Hoffuidt lodt skall nu warre for
brödt Hy maa och tiltuen forstielle sinn
Jordt, mand bör at beffuir Hwß hannß
arffuinger, om hand bliffuer hengt aller
aff liffuit,/:

14 Om Handran:

Hvor handrann skeer bödis iij marck effter
sinne med byeltner od for [illegible] mandan,
den vden hannß haard bella ij örn aller
iiij mndt Erndt for

15 Om mand hugg er inden vd,,
Aff anden mandtz gaard :/:

Hugger mand inden vdaff anden mandtz
gaard vden hannum aviller bøde, iij m̃,
Eller sværre mandt søctar nødt :/:

16 Om gaarddings werck,

Bior mand gaardings werck eller gier
ninger offuer andens mandtz fæ, mud
spind eller andenne siin vabnum saa at
ind wollen vdgaar og dræber saa andens
mandtz fæ, saa gaar hun ni j m̃ girlde
acter fæ, saa godt effter Longen som hand
vidtne [illegible] eller wordering er till der dræt
kattr og Bøde iij m̃ koningen eller
døgne mud søctar End for at hand dræbte
dræt nij :/:

17 Om mand rider anden mandtz
Heste Rider

Rider mand anden mandtz hest uden
hans loff och willge, inden mark, bøde
ij øyre / Rider hand offuer anden øyre
mark, bøde een halff [illegible] / Rider hand
offuer tredie bøde vj mark, søffs till
konningen /..

18 Om woldtaggeelse ::

Jngen mand maa woldtage nogenn Qwinde folk /
Hwarckenn vdj obenn marck eller i husset
hiemme, Vell hand och er nu vidt,
en till skiere sig med thennj tøcter endt
er widnn till, døgn vnd vnffine vord
hand forrit skyldig, eller hand gaa vnd
bøde konngen xl ꝛc.

19 Om mand setter Jld i anden
mandtz gaard eller hus,,

Huo som setter ild med sin fry wiege i
anden

andenn Mandtz gaard, hwss ellar eyenn / dølle
und hurritz unffire, oc hand will vindtes
hannom paa, swooren Eed / dar skadenn fill
vinnges hand skyldige, daa haffue dags
kunn og nat frnist at vete for sig
wodar hand sidenn fangen daa man,
hand oc hengis som en anden tyff, Om
hand will der skadenn sig, wordar hand
hengt / tagar bunden hiell for skadenn
saa sin faangenar till / og konningen hand
hoff udt bodt, :~ Saa skall og den
fare sin Ridar hill und harre skiell
og Brender anden mandz gaar, hus
ellar Eiyenn

20 Om fredlos mand at herberg

Hwo som herberger fredlos mand, bøde
kongen iij ... ellar dolle und hyttar
Eed at hand weste nyt at hand war fredt ll
loss :

Om

21 Om mand griber lagtøff manned.:

Griber mand lagtøff mand och
fører hannum lagtöff imod sin wilge,
aff hans gaard bøde kongen XL. ꝳ
och hannem aff dannem i følge war med
bøde iij ꝳ::/

22. Om Kietterij.:

Huo som veiffuer befunden med kei,,
terij, och de der ligge med dieuels feste
brugger eller fræder, som forbudenne
er i loffuen, hand gielde sict liff och
kronens hoffuitz mand, tager hand
hoffuidt lodt i alle loffs wijse, och hans
Jord veiffuer med hans ærffuinger,
worder hand och lob for fanninge, nyde
Dia efftuur sin Jord.:.

23 Om mand dyrker sin Jord veer Skadt.:

Huo

Hvo som vœger sin fordeeler skat som
den vor kareige aff at gainge, det
er swig imod kongen och almunne
hvo der med findis bøde, vi ... bøde
werende factum igienn staaer :..

24 Om weder Thige

Hvor noget wedertygges, vorder tagt
och widtagen i nogen Sogn, och ... holdis
bøde vi ... bøde hill hvo der bryder,

1 kommin gen.

25 Om ödde gaarde :.

Ødegarde skal giøris fried kongens
Tienge och andet wdaff som aff de
bygde gaarde :..

26 Om Vesiter, Skepper, allene och wecte

Om Visiter, Schepper, alne og an-
den wact, skall were staa landit
bolandt almunn, som i wissen erfindis
nogen

Nogenn derimod at gibre, som nu haffuer
verit tvingt, slupper och kallen, som for-
neffnnt staar, Bøde xxiiij ꝑd 8 skill
thill koningenn:.

27 Om opreisning imod danmarc-
kies kronne:.

Hvo som gior opreisning och fører
affuindtz skiold imod Danmarckis
kronn, haffuer forbrodt sin gord thill
kronnen, och Rattis offuer Personn
som offuer en forreder.

28 Om nistag paa nogit gotz

Hvo som nistag tager paa nogit gotz
da skall der were andit sadant ^rigen thill
stede, eller tydt, och eller marckit och
siden rade, forsadenne nistagh,
iij marck skomyr, thill koningenn:.

Om

29 Om mand finder nogen kaaste

Huo som finder nogen Koste, hand føre det oc thill Sognen kirken obenn,, barlige, eller thill Thinge, for danne,, menn, Dølger hand det, daa maa hand bliffue eller worde thiff den forre, Kommer icke daa neste eyermand aff kiendis wed saadanne, fornnefnde kaaste, inden lauge Thid, daa kongs embitzmand det annamme paa kongens wegnne. :.

30 Om Hoffmenn blockhus eller Bulle werck :.

Huo som neder bryder brender, eller fordarffuer, Hoffmenns blockhus eller bullwerk, som bygt er thill lantz frid wern, hand bøde skaden, oc giøre det saa godt igien oc der thill xl ℔ Bøde till

Thiie Koningaun !.

31 Om alle Dommere,

Alle dommere Bode Vdi Riigbdomer oc andre skulle effter denne dag døme Imellem herskabit og dem der vijder effter denne Koning som forskreffuit staar giffuit der breff paa, !.

32 En Summa eller vdleining Paa denne Recess!

Findis nogre andre sager som nogen mand kand forseyde sig vdj eller misgiore, som icke nu till forn ere be// funden, och nu heller bleffue vdtrycktis Daa skall der bödis i med kongen saa nyget som i med sagwolderne Effter gammell Jullandtz Low!. Men huor som nesthis iij ssi vnde, i denne

Forn//

For^ne konning neer de icke vnder mund xxx
Danske ß. och huor som xc: lod vnfrit
neer de icke vnder vnd xx ß sølff,

Item, Huo som bryder, vdi nogenn
disse forne sager, huilcken eller andit
huad hand der for dommis, vdsat giffuen
aff dommeren her vdi landit effter forne
konings Skiedelse, det skall hand aldiellis
fullt giore, till Konningen, jndan vi
vgger her effter, huor hand icke det giør,
daa maa hand der for, findis aff
Landsmanden, om hand icke, fanger vnder
hettings borgen for sig, sin sodemann
Erer, her paa landit, och warrit hoffe
fordi tinget ganger, icke vdan en thed
om karit, at hand kand vndare komme
at diellen det fals meall vd effter gudt
lauritz konig.

Item

Item Jngenn bunde faa gudt,,
landt Maa flÿttia aff landit ogind
i weifrÿ, ellar diurs sönnan wänne
Ehn haffuer dett mott
Konungens Embitz
Mandtz
Mindz

Register paa alle Artickler vdi forskreffne Koning Hanssis Recess ,,

1 Om alfar weye

2 Om yrette om Jord,

3 Om frend kiöb for manddrab,

4 Om mand med wrede fagner, andenn mand i sitt hüs,

5 Om mand bryder op andenn, Mandtz dörr,

6 Om nogenn saarer andenn,

7 Om mand dræber andenn offuer sett Bödher,

8 Om kongenn er indenlandtz,

9 Om Sent naar kongenn er Jndenn landtz

10 Om mannge haande hugg,

11 Om waade Saarr,

12 Om mand tabber sin kraaste,

Om

13 Om Thiuffuerie,

14 Om Hand Rann,

15 Om mand Hugger inden vdaff
Anden mandtz gaardt,

16 Om gaardingh warck,

17 Om mand Rider anden
mandtz Hest ;|.

18 Om woldtagelse,

19 Om mand setter Ild i anden
mandtz gaard eller Hus,

20 Om fredløs mand at Herberge

21 Om mand griber sageløs mand,

22 Om kiterj

23 Om mand dyller sin fund eller
Skat

24 Om, wedertegt,

25 Om, Ødegaarde

26 Om Fiskere, Skippere, Klinne,
och wrecker,

27 Om opræisning imod danne,,
marckis kronne,

28 Midstag for nogit gotz

29 Om mand finder noggen kaaste,

30 Om hoffmenn, blockhus
eller boulwerck,!

31 Om aller dommer,

32 Een Summa allar besenct,,
ning for damme.

Recess.

Recess som Koning Christian Konig frederiches sønn haffuer ladett vdgaae, offuer sitt oc kronnens land Godtlandt, om orde- ning oc Skick att holde Paa Landit anno 1537 som her Effter folger

Vi Om vnderssaattis Lydelse immod Herskaffitt,

Först att effterdi wore vnder saatte, og inn- byggere paa wort landt, godtlandt, haffuer wor full mectige stadzholder, paa wisborg, hulskab loffuedt og vndt tadt for fenstnet tro . hörsomme, vdar- danighed, Thaa skulle de der, fullkomme- lige haffue att faa vndt den nudt de oss suorrit haffuer, om nogen iblant

Dannem

Dannemand findis som Sannem, Landz for-
Ferdinge, icke giort haffuer eller icke holle
wille, skulle der for fordriffuis aff
Landit eller straffis der for at were
Embitz mandt, som vhørsom eller v-
lydige, Landtz forkrencker, wid bøtter

2 Om meenn Eder

Huo som heelst der findis vdi meen eed
vgangstreg Huordom og Ranck sectis
eller med falsk widnisbyrdt, daa
skall hand straffis første gang,
paa sitt gotz og Penninge effter sine
yderste formue, findis hand siden
anden gang, daa skall hand i ligr
maade straffis paa sitt gotz og penninge
og siden forwisis aff Landit, Bliffuer
hand tredie gang, befunden der vid

daa

Daa skall hannum hugis ij finger
aff och sidenn hoedis for nu falske edgiure
saa lennge hand leffuer :|: ,

3 Om mandrab,

Om manddraber er saa besluttet
Dat naar manddraberenn findis och effter
maals manden kommer och klager det for wor Embitz
mand / da skal wor embitzmand, Rette sig effter at
straffe der offuer, saa framt, at hand
wille icke stande, oc skille rette, der for,

Huor nogen gior nogit manddrab
och det icke skier aff waade, eller nød
werge, da skall manddraberen miste
sin liff, och manddraberins godtz och hoff
nidt lodt werre forbrudt, halff till os
och halfft till den dødis neste arffuing
och der med skall manddraberins slect,

Och

Och wenner, wære Quit och frij, aff
oss, och dem dödis slect och nü besuaris
med nogen ydermere bod, och der
som mandraberin och hans medfölgr
vndkommer, daa skall wor fogitar och
Embitzmand, lade Rette offuer hans
hals, huor de hannem der efftr (effter-
kommer kunde) och alt hans hoffuodt
lodt, halffdiellen thill oss och andenn
halffdiellen thill den dödis nestr arff-
ninger, och mandrabrins slect och
wenner, skuller thor medt wære quit
och frij vdj alle madrer, :

Kommer och fejrden som draptr
daa skulle hans sentinger bodr, thill den
dödis Sentinger, och kommer rett
Landtbodt efftr koninge waldemars
loug//

Loug som er tiunde xviij mk och der nz
were gut for all feider for den sag, och
mandrabernis hoffuidt ledt, som
forskreffuidt staar, ¶ Dam-
ledis der som nogen mandraber, beder
sig fraid och bod till hoffrett, och dem
dødis wennere, da skulle hanns nogen
slegtinge och wennere, nu were keiser
hill at bøde, med hannem ydermere
end tiunnde, xviij mk, effter konninge voll,,
denmarkz loug, adan huil hanns wenner
bleff i welwilligen, huor wid sig will
hirbye hannem,,/.

4 Om nødwergie

Findis mandrab were giort aff wade
eller nødwerge, wdi sandhedt, daa
skall der bødis for tiunnde, xviij mk./.

Om

Om mandraberenn bliffuer thill stede,
med sin fred, och hues guotz som denn vd
loffuit, det skall hanem vdgiffuis som det vd
loffuit haffuer, och mandraberin och hans
Venn, der med at were Quit, och fri vden
all feide, skier dett och saa, at nogenn
dieris slegtning, som drebt er, feider eller
hellar feider lader der offuer paa mandraber
inis frender, och Vennen, daa skall hanem
aff demenn som saa giore, bode, xl:
mark thill ath och xl: iß thill konning
Och nÿ fainger, yder meere Bondt,:.

Om Hoer,:.

Huis saa skier at nogen ectemand som
haffuer sin ecte hustru loffuendis,
ellar nogen ecte Quinde, som haffuer
sin ecte mand loffuendis, bliffuer funden
vdi obenbarlig hoer, saa dett er beuisligt
daa,

Daa skullæ di første gang thüs brøst
faa findes straffen paa deris godtz og
Ærinndinger, Effter deris ydersti formue,
findis de, anden gang, daa skulle de, vdj
lige made, straffis, og sidenn straxe for-
wisis aff landit, kommer de tredie gang
og er dett en mand sum slig sag findes
med, miste sitt hoffuit, og er dett een
Quinde daa brendis i een Ovnn:.

6 Om Jomfrue Krenckere.

Huilcken som og findis og kand skielige
beuisis at were, Jomfrue krencker, daa
skall hand bøde, der for, ix vj thill
Quindenns rette werie, og viij ß groot
thill oss som till forne budit thill Biskop
dag, eller bøde de forsadamme fallzmall
og brede effter thüs landtz lowg og rett
Lære,

Er dog vndertagenn huadt mandtz kiønn,
Huilcke der sielffuer vdi Eign made,
Straffe skulle om dennis broest saa findis,,

7 Om mynt!

Wij haffuer formerckit och spurt att
wor mynt som wij haffuer ladit mynte
paa wor land godt landt vnd wor mand,,
datz breffuer, der om vdgiffuit Stor,
Eignenn foractet er, thi wille wij all,,
wor Eignenn, at samme landtz mynte
som der paa landit slagit och myntet err,
lidell eller stor, skall være och bliffue,
gangbarenn, och gieldendis huos aller, for
Sadanne wærdt som hun myntet er/ findis
och nogen effter denn dag, borger eller
bunde, Eddell eller vaddell/ Indlendske
eller vdlendske, ingen vndertagenn
Som

Som samme Lanntz mynnt icke will ana-
nn, och for forkyste oiat bære, effter som den
myndt er, och sact forn, daa skall den der
Forhaffue forbrödt kiöbgotz som hand haffr
medat farn, halffdiellenn till oss och
Anden halffdiellen, thill den hannd
kiöber med, och der vdoffuer straffis som
den der vor breffue och bud icke holde will,;.

Med ligemaade, och saa med den som
nogen war aller, Lantz och mynt hindre
aller hindrer ladar, skall straffis som for
skrefft nidt stander;.

8 Om Tiende;.

Den tiende haffuer wi med vortelskelig
Danmarckes Rigis Raad, saa bewilgit
og samtyckt at hwer mand skall vel
fordeligen tiende, hwer tiende kiernn

Og

Oc Huer tiende holdt, och der som
nogen her effter findis som icke ret for||
deliger tienden, effter vor Recessis
lydelse, och det kand hannem beuisis
offuer, Daa skall hand straffis derfor,
Som for tiuffuerie ⁘

9 Om Kierkie Jordt ⁘

Den Jord som er giffuen fra Bondergaarde
till kircken, maa de bønder fraa huis
gaarde Jorden giffuen ere, nyde och beholde
for den skyll, och landgiell der feiere aff at
gannge aff gammell tid, effter Høybornne
førstis konning Frederichs vor kiere herre,
faders beuillings lydelse, Dog skulle de
Bønder, fraa huisgaarde samme Jord giff||
uen er, were feirdige till at feste den
aff vor lantzmand, paa kirckeningen for,

Skillige,

Skiellige wardt, och for aund bekiendelse,
Skeedes for, it och huem der offuer haffer
tagit noget hord eller kleden fraa kirckem
imod dom och rettergang, skall bøde der
for, effter Lougen,

10 Om nye tidinger, :

Skier oc offte at mange fører nye tydin,,
der i landet, en hell almuen, baade,
wdj kiøbstæd och paa landit och der met
giøre frechet hiemmetøgte, och saa som till
sinde, thi wille wij at huor sadanne
nye tidinger forspørgis och noget kunde
were vnderwindis, werr sig vtan hend,,
landske, eller, vdlendske, daa skall denn
paa greffuis och holdis thill stede, och der
som hand skinder paa nogen, daa skall
den och anholdis thill stede, och den første
Seiges,,

Skippit om dem andenn hiemblen,
hammen dett, och saa framdielis thill
mand kommer paa dem rett skyeldig
som sammenbindinge haffuer først vd,
sagt, och mand da giffuer wor lannd
mand thett thill kiende och hand straffe der
offuer som tilbørligt were,

ij Om Plankerne och Hupen

Witte och regierre wi och saa att huer
mand, fattig och rig paa wort landgodt,
landt, at huer vdi sin sted, skall kærlig
lygge, vdi dett allder mindste som hand
en kuler, och inge eller fede iij eller iiij
huper, fole, eller paar thraer, vnder iij
marg saga, thi sielffste huert lar, bygn
och forandrede nogit, paa sin gaard.
som nu fart stander, och forfalder og
Saa

Saa wid iij marck sagh och Herredommer vdi
sit ting haffue der grandgiffueligen act
paa, :/:

12 Om Helligdage

Wille wi och saa at ingen skall fordriste
sig, om helligdage, at Jage effter, roffue
Harer, eller Reiser nogen stedtz, Hvem
der offuer vorder slagen, skall bøde, iij m.
Thisligeste ingen dommer, at giøre ting
vnskab eller holde ting med, sin allene
den stund messe holdis eller gudtz ordt
predickis vdj kirckerne vnder høyeste straff :/:

13 Om Thryggelere

Wille wi och saa at wor Dommere och
och fogeder, skulle haffue gode acting paa
at ingen Thryggeler, skulle stedis nogen
stedt der paa landit, som der paa landit

Føde

Icke fodne were hellere och de mand icke
kiende, menn skulle strax forplichtis thill
Vlosteidt de som vbekiendt were, //.

14 Om Thieniste folck

Om Thieniste folck, som Løber fraa en och
thill anden, wille wi huar skall, tiene iet
Laug mall it halff aar, eller helt, der,
som det icke skier, skall di der for thagis
thill slofteit, Huad heller det er Quinde
Eller mand, och skall ingen bonde for
kremmle, eller forlocke, anden Thieniste
folck, Hvo det giøre bøde iij mark der
for, och huilken Pige eller Dreng, som
fegner sig udi tieniste med bonden och
Icke holder hannem samme loffte
Skall were, forplichtet at oprette bonden
huis skade eller forsømmelse hand der offuer
fang

Fanngenndit worder,:

15 Om Hare Jagt,

Skall ingen heller fordriste sig till att
Jage, eller fannge nogen Hare paa Kronens
forweldanninger, eller Slottsbyggs, som Herren
Jagten tienige at ware, icke heller, paa
nogen, anden stedt, hwo der underslagen
worder, Bøde sig [illegible] for Hwer Haren,

16 Om Store Hunde,:

Dessligest haffuer wi och spurdt och fornummet
at mange der paa Landet holder, mange
mijnnder, och andre store Hunde, dennem
tilstunde wiere till stor skade, och till
gaffnn, saa skall ingen, Effter denne,
Dag, paa Landet holde, niere Hunde
End hr sinn [illegible], dennom man
well holde, wed garden, for suun
Skyld,

Ock Hwo som holder nogen fleere store
hunde her i mod, da skall hand lade
hengendennem oc och bøde sidenn iiij
for huer till Kronenn, om [...]

17 Om Wisbye:

Haffue wi och forfarrit att wor
Kiöbstad Wisbyy megit forderffuit och
Wdleggit, formedelst den store handell
oc Kiöbmandskab, som er ligit och driffuit
paa allee haffnerne, der under landit
oss och rigit till merckelige storskade,
och affbreck saa haffue wi der for e=
nlighet och samtycke, med wore
Elskelige, Danmarckis Rigis Raadt
at ingenn skippere, eller kiöbmand,
skall kiöbslaae, paa nogen haffner

Nogen

Nogenn stadtz vnnder Landitt Ladenn vtenn
kalckstienn eller Thømmer vdenn Allmester,
vnder øster haffn och burßvigh, och der
thill ingenn aff Samme fremmede kiøb
mend, driste sig thill at drage, fra haffnnen,
och op i Landitt at selge eller drifue,
nogenn kiøbmandskab vdj nogenne
maade, och ingenn skall effter denne
dag aff Wißbyr borger eller dieris
Hostruer eller tiennere drifue nogen
kiøbmandtzkab, eller Prangerie paa
landit iblannt Almuen mand skall
holdis alle ingen markidt vdj wißbyr
vnn beskrefnd dag, Huer borger frit
kiøbe och sielle maa Sundenne vnnenn
och Portenne, och indlet vden forre, och
Der,

Dar som nogenn har effter aff borgere
Heller aff deris tiennere bliffuer beslagenn
vdj landit mnd nogenn spitzerie
Heller kramskall, wor fogiter, och
Embitzmend, haffue magt at, op
tage dennum mnd hennum hiendis
kiøbmandtskab, och haffue først for
brudt huis kramwarn, eller kiøb
mandskab de beslaais mnd/och sidenn
straffis der offuer, sin de der waare
brøffue och bud ikke holde wille/:

Register paa Alle artickllerne vdi Koning Chrestianns Recesse,,

1 Om vndersaatens Lydelse
imod Herskabit,:
2 Om mann Eder,
3 Om mandrabner
4 Om nodwergn,
5 Om hoer,
6 Om Jomfrue krencker,
7 Om Mÿntz
8 Om Tieniste,
9 Om kircke gord,
10 Om Nÿe tidinger,
11 Om Skamtenn och hugger

Om

12 Om Hellig dagen,
13 Om Thiggeler,
14 Om Thiennistefolck,
ȷ5 Om Harr Jagt,
ȷ6 Om Storre Hunnde,
ȷ7 Om Wiltsvin :/: